

STORTINGET

Innst. 314 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:169 S (2022–2023) og Dokument 8:195 S (2022–2023)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om strengere prioritering av kraften, og Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Lan Marie Nguyen Berg og Kristoffer Robin Haug om en bærekraftig tildeling av kraft

Til Stortinget

1. Bakgrunn

Dokument 8:169 S (2022–2023)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen utrede alternative modeller for tilknytningsplikt til strømmettet og prioritering av prosjekter, hvor samfunnsnyttene gjennom bidrag til utslippskutt, natur- og miljøhensyn og sysselsetting prioriteres. Regjeringen bes legge frem forslag til nødvendige lovendringer for Stortinget.
- Stortinget ber regjeringen sørge for at et vilkår for tilknytning til strømmettet for datasentre og batterifabrikker er å ha en plan for bruk av overskuddsvarme.
- Stortinget ber regjeringen stille planer om elektrifisering av norsk olje- og gassproduksjon i bero og heller legge frem en forpliktende plan for alternativer til elektrifisering som kan bidra til utslippskutt på sokkelen.

- Stortinget ber regjeringen utarbeide et forslag til forbud mot storskala kommersiell kryptovalutautvinning.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Dokument 8:195 S (2022–2023)

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer for en prioritering av prosjekter for tilknytning til strømmettet, hvor det grønne skiftet og Norges klima- og miljømål legges til grunn for prioriteringen, eksempelvis ved at prioriteringen baseres på EUs taksonomi.
- Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for å rense alle store punktutslipp innen 2030, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.
- Stortinget ber regjeringen pålegge olje- og gasssektoren å stoppe alle sine utslipp ved hjelp av egen strømproduksjon offshore, CCS m.m.
- Stortinget ber regjeringen stoppe elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med kraft fra land.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss og Hadia Tajik, fra Høyre,

Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Siv Mossleth, Ole André Myhrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Representantforslag 169 S (2022–2023) og Representantforslag 195 S (2022–2023). Komiteen har bestemt at forslagene behandles i samme innstilling. Stortinget har vedtatt at Dokument 8:169 S (2022–2023) forslag 4 behandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstave (avvises).

Komiteen viser til at et overordnet mål i energipolitikken er å sikre høy verdiskaping gjennom en effektiv og bærekraftig forvaltning av energiressursene. Komiteen mener at økt utbygging av fornybar kraft og forsterkninger av nettinfrastrukturen, samt en mer effektiv bruk av energi, er forutsetninger for den ønskede videre samfunnsutviklingen.

2.1 Tilknytningsplikt og prioritering av prosjekter for tilknytning til strømmettet

Komiteen viser til at energiloven i dag legger til rette for at alle som ønsker tilknytning, har rett til å bli tilknyttet kraftnettet. I dagens situasjon, der etterspørselen etter nettkapasitet mange steder langt overstiger ledig kapasitet både i eksisterende nett og når de nettinvesteringene som har kommet langt i prosess, er gjennomført, er det mange aktører som står i tilknytningskø. Komiteen viser til Strømnettutvalgets rapport, NOU 2022:6, og Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og mer effektiv utnyttelse av nettet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft i årtier har vært den norske industriens fremste konkurransefortrinn og et gode for norske husholdninger. Flertallet mener at dette også i fremtiden skal være et fortrinn for norsk industri, bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet og være et gode for norske hjem. Å nå denne energipolitiske målsettingen, samt Norges omstillingsmål, vil kreve energisparing og betydelig utbygging av ny fornybar kraft og nettinfrastruktur.

Flertallet viser til at Statnett har reservert kapasitet til 6 600 MW forbruk og har om lag 15 000 MW nytt og økt kraftforbruk i kø ut over dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at tilknytningskøene av aktører som ønsker nettkapasitet, har økt de siste årene, og disse medlemmer påpeker at denne regjeringen har arvet et betydelig etterslep i utbyggingen av nettinfrastruktur fra regjeringen Solberg.

Disse medlemmer viser til Strømnettutvalgets rapport, NOU 2022:6 Nett i tide, og Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet. Disse medlemmer viser til at handlingsplanen er en videreføring av regjeringens historiske styrking av energimyndighetene i statsbudsjettet for 2023 og inneholder konkrete tiltak for å bidra til raskere konsesjonsbehandling av saker hos energimyndighetene, mer effektiv tilknytning til strømmettet og bedre utnyttelse av dagens nettkapasitet.

Disse medlemmer mener at det i dagens situasjon med lange tilknytningskøer og mangel på kraft er riktig å gå vekk fra førstemann-til-mølla-prinsippet, og behov for å introdusere noen kriterier for å prioritere mellom prosjekter som ønsker nettkapasitet. Disse medlemmer er enige med regjeringens prioritering av modne prosjekter og eksisterende virksomhet og mener disse prioriteringene er viktig for å trygge eksisterende arbeidsplasser og øke tempoet for den grønne omstillingen i etablerte bedrifter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at regjeringen Solberg nedsatte Strømnettutvalget, som avleverte sin rapport NOU 2022:6 «Nett i tide» i juni 2022. I rapporten fra utvalget advares det mot å politisere kriterier for prioritering av kraft. Det bryter blant annet med prinsipper om nøytralitet og ikke-diskriminering i energiloven. Disse medlemmer understreker at ulike politiske målsettinger for prioritering av nettilknytning kan gi utilsiktede konsekvenser og skape uforutsigbarhet og vilkårlighet for nærings- og samfunnsaktører som har behov for å planlegge for tilgang på kraft.

Disse medlemmer understreker at prioritering av beredskapshensyn bør presiseres nærmere i Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet, av 19. april i år, og i den videre oppfølgingen som skisseres i handlingsplanen. Det nylige eksempelet med behovet for kraft for forsvarsindustribedriften Nammo, gitt den utfordrende sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa, viser behovet for en tydelig overordnet prioritering av beredskapshensyn ved prioritering av kraft.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at regjeringens handlingsplan er en god start på arbeid-

det med å utnytte nettet og kraften bedre, men etterlyser ytterligere konkretisering av modenheitskriterier og begreper som benyttes i planen. Det er også positivt at regjeringen er i gang med å innføre raskere konsesjonsprosesser og et hurtigspor i saksbehandlingen, noe Høyre foreslo i Stortinget våren 2022 i forbindelse med behandling av Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid, jamfør Innst. 446 S (2021–2022), og senere i forbindelse med hastebehandlingen av statsråd Terje Aaslands redegjørelse om kraftsituasjonen og umiddelbare tiltak mot energikrisen i henholdsvis Innst. 25 S (2022–2023) og Dokument 8:288 S (2021–2022). Økt ansvar for nettselskapene til å forvalte kraft og nett bedre er et steg i riktig retning for å avhjelpe situasjonen.

Disse medlemmer mener det er svært uheldig at så mange bedrifter må stå i kø for nettilknytning i flere regioner av landet. Det vil uavhengig av kriterier være krevende å gjøre prioriteringer, og det må derfor tilstrebes å løse opp i køen. Disse medlemmer viser til tidligere foreslått politikk fra Høyre for mer kraftutbygging, og raskere nettutbygging og konsesjonsprosesser, for å løse den underliggende utfordringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil påpeke at regjeringens handlingsplan varsler forskriftsendringer som innebærer at nettselskapene skal prioritere modne prosjekter som ligger an til å bli gjennomført. Videre understrekes det at regjeringen ikke anser det som akseptabelt dersom vanlig forbruk, slik som forbruk i husholdninger, mindre næring og forbruk knyttet til nødvendige samfunnsfunksjoner, ikke får tilknytning som følge av manglende kapasitet i regional- og transmisjonsnettet. Det bør være forutsigbarhet knyttet til hvilke kunder som omfattes av vanlig forbruk, og regjeringen har varslet at den vil gi nærmere føringer for dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil understreke at norsk energipolitikk må sikre høy verdiskaping gjennom effektiv og god forvaltning av energiressursene. Kraftpolitikken må sikre at rikelig med rimelig og ren kraft er en konkurransefordel for norsk industri og næringsliv og et gode for norske husholdninger.

Disse medlemmer vil påpeke at energiproduksjon av volummessig betydning tar tid å få på plass. Det må derfor være klare kriterier for hvem som skal stå først i køen for tildeling av tilgjengelig kraft. Det må videre etableres en kostnad for å reservere kraft for å hindre at unødvendig kapasitet blir reservert. Dette kan gjøres ved at søkerne må betale tidligere i prosessen. Dette skal ikke gjøre prosessen dyrere, men tidligere avklaring rundt anleggsbidrag fører til tidligere delbetaling av dette, og det kan føre til endringer i prioriteringer fra søker.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet, der det varsles forskriftsendringer som vil bidra til bedre utnyttelse av nettet og bedre rammer for nettselskapenes tildeling kapasitet. Det står videre at regjeringen vil vurdere ytterligere virkemidler, blant annet endringer i anleggsbidragsreglene, innføring av reservasjonsgebyr og andre prissignaler, som kan bidra til å sikre god allokering av tilgjengelig nettkapasitet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til begrunnelsen i Dokument 8:169 S (2022–2023) og Dokument 8:195 S (2022–2023) og høringssvar til Strømnettutvalgets rapport, NOU 2022:6 Nett i tide, fra aktører som Naturvernforbundet, Fagforbundet Industri Energi og Vestland fylkeskommune, som ønsker kriterier for prioritering av nettilknytning. Disse medlemmer viser videre til at Statnett også har, i et brev til Olje- og energidepartementet i desember 2022, bedt om en revurdering av regelverket. Disse medlemmer mener dette er helt nødvendig for omstilling og utslippskutt, og understreker at modenhet ikke kan være eneste kriterium for prioritering av nettilknytning. Modenhet sikrer ikke at prosjekter som sikrer utslippskutt eller sysselsetting, prioriteres over datasentre som utvinner kryptovaluta.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen 19. april 2023 la fram sin handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet. Disse medlemmer reagerer på at handlingsplanen ikke går særlig langt i å prioritere, og viser til at det stort sett bare er kriterier for modenhet som er konkretisert, ikke samfunnsnytte eller miljøhensyn.

Disse medlemmer påpeker at det ikke gjøres noe for å forhindre etablering av datasentre for utvinning av kryptovaluta, eller medfører noen krav til å dokumentere samfunnsnytte for datasentre eller andre aktører. Disse medlemmer reagerer på at handlingsplanen ikke engang gir kommunene noe verktøy for å prioritere.

Disse medlemmer viser til et tilfelle hvor Hadsele kommune ønsket å forhindre et kraftkrevende kryptoanlegg på en tomt regulert til «lett industri», men hvor Statsforvalteren forhindret dem.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede alternative modeller for tilknytningsplikt til strømmettet og prioritering av prosjekter, hvor samfunnsnyttene gjennom bidrag til utslippskutt, natur- og miljøhensyn og sysselsetting prioriteres. Regjeringen bes legge frem forslag til nødvendige lovendringer for Stortinget.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti viser videre til at det er ønsket om stor vekst i forbruk til blant annet datasentre og batterifabrikker i Norge de neste årene. Disse aktørene vil bruke mye energi, og det bør derfor alltid følge med en plan for bruk av overskuddsvarme. Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 100 L (2022–2023) foreslår krav om kost-nytte-analyser for bruk av overskuddsvarme for energiintensive anlegg. Disse medlemmer mener dette er positivt, men registrerer at regjeringen ikke foreslår en mulighet til å gi pålegg om at overskuddsvarmen skal utnyttes før det gis tillatelse der nytten overstiger kostnaden for anlegg som går på elektrisitet, noe som svekker tiltakets potensial til å bidra til energieffektivisering. Disse medlemmer mener at et krav om å utarbeide en plan for hvordan overskuddsvarmen brukes, kan bidra til at datasentre også plasseres der det er mest nyttig.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at et vilkår for tilknytning til strømmettet for datasentre og batterifabrikker er å ha en plan for bruk av overskuddsvarme.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til høringsinnspill fra Drivkraft Norge, som ber om prioritering av prosjekter som bidrar til utslippskutt fra transportsektoren, fra Naturvernforbundet, som ber om prioritering av prosjekter som faser ut fossil energibruk generelt, og fra Samfunnsbedriftene Energi, som ber om et politisk bestemt regelverk for prioritering av nettilknytning som ikke skyver ansvaret over på nettselskapene.

2.2 Utslipp fra energiproduksjon

Komiteen viser til at klimagassutslipp knyttet til olje- og gassutvinning i dag står for omtrent 25 pst. av Norges totale klimagassutslipp, og at også denne sektoren må bidra for å redusere norske klimagassutslipp.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti trekker fram at mange elektrifiseringsprosjekter vil være avhengige av kraft fra land deler av tiden, og at vi er avhengige av store utslippskutt i petroleumssektoren for å nå klimamålene. Det er likevel ikke rom for

å bruke 10–15 TWH av kraft fra land for å elektrifisere sokkelen. Oljenæringen har hatt enorme overskudd de siste årene og kan selv finansiere havvindutbygging tilsvarende det de ønsker å forbruke. Å stille krav til oljenæringa om å bygge ut havvind tilsvarende forbruket vil derfor bidra til å sette fart på havvindsatsingen samt kutte store utslipp.

På bakgrunn av dette fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi oljenæringen pålegg om å bygge ut like mye offshore havvind som de trenger til elektrifiseringen, og betale for disse investeringene. Elektrifisering skal ikke brukes til å opprettholde oljeproduksjon som er i strid med 1,5-gradersmålet.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres Representantforslag 95 S (2021–2022), om lokal CO₂-fangst og -lagring m.m. for å nå klimamål på sokkelen. Dette medlem viser til behandlingen av representantforslaget i Innst. 257 S (2021–2022), der dette medlem hadde følgende merknad:

«Komiteens medlem fra Venstre påpeker at dagens planer for elektrifisering av norsk sokkel alene ikke er nok til å nå målet om en halvering av utslippene. Situasjonen tilsier at elektrifiseringen av norsk sokkel må suppleres med andre tiltak for å kutte utslippene. Ett tiltak er å forsterke innsatsen for havvind, slik at det kan etableres flere prosjekter før 2030. Havvind vil imidlertid ikke sikre tilstrekkelig stabil kraftforsyning til alene å være et reelt alternativ til kraft fra land frem mot 2030. Et hybridnett vil være avgjørende for lønnsomheten i en norsk havvindsatsing. Dette medlem påpeker at det også må gjennomføres kraftfulle energieffektiviserings-tiltak innen norsk olje- og gassutvinning.

Dette medlem understreker at det i tillegg er behov for å ta i bruk et nytt stort grep, nærmere bestemt å bygge offshore gasskraftverk med CO₂-utskilling og injeksjon av gassene i eldre olje-/gass-reservoarer eller i saltvannsreservoarer. Den tekniske løsningen er gjennomførbar enten på enkeltplattformer med lokal CO₂-fangst og -lagring eller i større nettverk med større gasskraftverk for elektrifisering av større produksjonsområder på norsk sokkel. Dette medlem viser til at «tomten» som gasskraftverkene skal bygges på, kan være plattformer som nå uansett nærmer seg tiden for demontering (som Statfjord A), men som med modifikasjoner er anvendelige for elektrisitetsproduksjon.

Dette medlem merker seg at høringsinnspillene fra blant annet Norsk olje og gass og Bellona er positive til forslagene.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne er enig i at klimagassutslipp fra norsk olje- og gassutvinning må reduseres, men ser ingen grunn til at dette skal skje ved hjelp av kraft fra land. Anslag tilsier at elektrifisering av offshorevirksomheten vil kreve 10–15 TWH i året, med andre ord nærmere 10 pst. av dagens kraftproduksjon. Det er ikke forsvarlig at videreføring av fossil energiproduksjon skal ha tilgang til knappe for-

nybare energiresurser for å redusere sine utslipp i en periode hvor FNs generalsekretær António Guterres har bedt verdens land om å stoppe finansieringen av alle nye olje- og gassprosjekt i verden.

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti er av den oppfatning at olje- og gassektoren har økonomiske muskler til å kutte utslippene på sokkelen gjennom offshoreproduksjon av elektrisitet eller ved å installere CCS på oljeplattformene. Disse medlemmer viser til enigheten mellom myndighetene og oljeselskapene da oljeskattepakken ble lansert i 2020, om at utslippene fra sektoren skulle reduseres med 50 pst. innen 2030. Disse medlemmer er opptatt av at disse utslippskuttene gjennomføres uten å bruke kraft fra land, og at selskapene selv må dekke kostnaden ved å kutte disse utslippene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen pålegge olje- og gassektoren å redusere egne utslipp ved hjelp av egen strømproduksjon offshore eller CCS.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stoppe elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med kraft fra land og sikre at krav om utslippskutt oppnås med andre nullutslippsløsninger.»

2.3 Elektrifisering av energiproduksjon

Komiteen viser til Norges klimamål og at utslipp fra energiproduksjon står for en stor andel av våre klimagassutslipp. Komiteen viser til rapporten «Kraft fra land til norsk sokkel» fra 2020, utarbeidet av Oljedirektoratet i samarbeid med Norges vassdrags- og energidirektorat, Petroleumstilsynet og Miljødirektoratet. Komiteen viser til at rapporten understreker at en viktig forutsetning for at elektrifisering med kraft fra land kan la seg gjennomføre, er at kraftsystemet på land kan håndtere forbruksøkningen uten at det går på bekostning av forsynings sikkerheten til eksisterende kunder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til at Norge er i en situasjon med økt etterspørsel etter kraft på land og svært høye kraftpriser. Den ambisiøse målsettingen om kutt på sokkelen bør utsettes frem til det er etablert ny kraft og nettet er kraftig forsterket. Tilgjengelig erstatningskraft må være en forutsetning før godkjenning for elektrifisering skal kunne tillates.

Disse medlemmer viser for øvrig til Dokument 8:93 S (2022–2023) Representantforslag om fordeling og bruk av tilgjengelig kraft, jf. Innst. 276 S (2022–2023).

Komiteens medlem fra Rødt mener at den planlagte, storstilte elektrifiseringen av sokkelen med kraft fra land er et prosjekt som grønnvasker oljeindustrien og forlenger oljealderen. Dette medlem mener at det dermed forhindrer reell omstilling, og at gass som ikke skaper utslipp i turbiner på sokkelen, fremdeles vil stå for utslipp andre steder.

Dette medlem viser til KonKrafts rapport «Framtidens energinæring på norsk sokkel – Klimastrategi mot 2030 og 2050 – Statusrapport 2022» hvor det vises til prosjekter som kan øke strømforbruket til olje og gass med 15 TWh og at nært alt av utslippsreducerende tiltak er planlagt med kraft fra land. Dette medlem mener dette står i veien for utslippskutt i andre sektorer og næringer som vi skal leve av i mange tiår fremover.

Dette medlem mener at oljeindustrien må finne alternative løsninger for utslippskutt, som kombinasjon av karbonfangst og -lagringsløsninger og utfasing, hvor særlig forurensende felter fases ut først.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille planer om elektrifisering av norsk olje- og gassproduksjon i bero og heller legge frem en forpliktende plan for alternativer til elektrifisering som kan bidra til utslippskutt på sokkelen.»

2.4 Kryptovalutautvinning

Komiteen viser til Dokument 8:169 S (2022–2023). Komiteen viser til regjeringens pågående arbeid med en ny datasenterstrategi.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at utvinning av kryptovaluta er ekstremt energikrevende og derfor medfører høye klimautslipp globalt og fortrenger bedre bruk av fornybar energi i Norge. Utvinningen gir få andre gevinster enn å berike investorene som spekulerer i kryptovalutaer, samtidig som kryptovalutaer har betydelige negative virkninger som å bidra til finansiell ustabilitet og understøtte flere kriminelle handlinger. I en tid med energimangel og utfordringer med å kutte klimautslippene er det spesielt skadelig at kraften blir sløst bort kun for å berike enkeltpersoner fremfor å bli brukt til samfunnsnyttige formål. Disse medlemmer viser til bakgrunnsteksten i forslaget for ytterligere beskrivelser av de negative virkningene av utvinning av kryptovalutaer.

Disse medlemmer viser til finansministerens uttalelse til finanskomiteen i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:153 S (2021–2022) om å forby

energiintensiv utvinning av kryptovaluta i Norge, der statsråden skrev at Kina allerede har innført forbud mot utvinning av kryptovalutaer, og at dette medførte et tydelig utslag på landets energiforbruk. I uttalelsen ble det også referert til beregninger som viste at det månedlige strømforbruket til bitcoin-systemet i fjor vinter for første gang oversteg hele det norske forbruket.

Disse medlemmer viser videre til at kommunal- og distriktsministeren, i svarbrev fra regjeringen i behandlingen av denne saken, deler bekymringen rundt energiforbruket forbundet med utvinning av kryptovaluta, og jobber med det i behandlingen av datasenterstrategien og ser på ulike grep. Statsråden sier videre at det er en fordel med et felles europeisk regelverk. Ut over at internasjonale reguleringer er fordelaktig, og at regjeringen følger prosessene som er igangsatt, presenterer ikke statsråden noen argumenter mot å forby utvinning av kryptovaluta i Norge nå. Disse medlemmer mener det er riktig å utrede muligheten for et forbud nå.

Disse medlemmer viser til at det er energiintensiv utvinning av kryptovalutaer gjennom såkalt «proof of work»-metoden forslagsstillerne ønsker å begrense.

Disse medlemmer mener at slik utvinning av kryptovaluta er miljøfiendtlig, går på bekostning av nyttig bruk av elektrisk kraft og ikke skaper verdier for samfunnet.

Disse medlemmer viser til skriftlig høringsinnspill fra Naturvernforbundet, som mener det må slås eksplisitt fast at kraft ikke skal prioriteres til kraftkrevende kryptovalutautvinning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan Norge kan forby storskala kommersiell kryptovalutautvinning.»

2.5 Plan for å kutte alle store punktutslipp

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at det finnes et stort potensial for omfattende utslippskutt fra store punktutslipp i fastlandsindustrien, noe blant annet Miljødirektoratet har undersøkt i rapport M-2346 «Grønn omstilling» fra 2022. Disse medlemmer mener at regjeringen bør legge fram en plan for å realisere disse utslippskuttene, som vil gjøre norsk industri enda mer konkurransedyktig i framtiden.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for omfattende kutt fra punktutslipp i norsk industri.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at EU har lansert en plan om ytterligere klimareformer og strammer inn målet om klimakutt. EU legger nå til grunn et mål i kvotepliktig sektor om å kutte 62 pst. av klimagassutslippene innen 2030 sammenlignet med 2005. Disse medlemmer viser til at det vil innebære store utslippskutt også i Norge, og at det nå er enda viktigere å føre en nasjonal klimapolitikk som bidrar til dette.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at vi i Norge har flere store punktutslipp innenfor olje- og gasssektoren, men også innenfor annen landbasert industri. Dette medlem viser til at det er viktig å legge en plan for å fjerne disse store punktutslippene innen 2030. Dette vil Norge være nødt til å gjøre for å nå dagens klimamål, og ikke minst dersom Norge skal følge EUs mål om kutt på 62 pst. innen 2030.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å fjerne alle store punktutslipp innen 2030, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for omfattende kutt fra punktutslipp i norsk industri.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at et vilkår for tilknytning til strømmettet for datasentre og batterifabrikker er å ha en plan for bruk av overskuddsvarme.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede alternative modeller for tilknytningsplikt til strømmettet og prioritering av prosjekter, hvor samfunnsnyttene gjennom bidrag til utslippskutt, natur- og miljøhensyn og sysselsetting prioriteres. Regjeringen bes legge frem forslag til nødvendige lovendringer for Stortinget.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 4*

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan Norge kan forby storskala kommersiell kryptovalutautvinning.

Forslag fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen stoppe elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med kraft fra land og sikre at krav om utslippskutt oppnås med andre nullutslippsløsninger.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:*Forslag 6*

Stortinget ber regjeringen pålegge olje- og gassektoren å redusere egne utslipp ved hjelp av egen strømprøduksjon offshore eller CCS.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 7*

Stortinget ber regjeringen gi oljenæringen pålegg om å bygge ut like mye offshore havvind som de trenger til elektrifisering, og betale for disse investeringene. Elektrifisering skal ikke brukes til å opprettholde oljeproduksjon som er i strid med 1,5-gradersmålet.

Forslag fra Rødt:*Forslag 8*

Stortinget ber regjeringen stille planer om elektrifisering av norsk olje- og gassproduksjon i bero og heller

legge frem en forpliktende plan for alternativer til elektrifisering som kan bidra til utslippskutt på sokkelen.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 9*

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å fjerne alle store punktutslipp innen 2030, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslagene og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Dokument 8:169 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om strengere prioritering av kraften – vedtas ikke.

II

Dokument 8:195 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Lan Marie Nguyen Berg og Kristoffer Robin Haug om en bærekraftig tildeling av kraft – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 2. mai 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder

Gro-Anita Mykjåland

ordfører

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1941-

12.04.23

Representantforslag 169 S (2022-2023) om strengere prioritering av kraften

Jeg viser til brev fra Stortinget av 24. mars 2023 vedlagt representantforslag 169 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om strengere prioritering av kraften.

Representantene fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen utrede alternative modeller for tilknytningsplikt til strømmettet og prioritering av prosjekter, hvor samfunnsnyttene gjennom bidrag til utslippskutt, natur- og miljøhensyn og sysselsetting prioriteres. Regjeringen bes legge fram et forslag til nødvendige lovendringer for Stortinget.

Jeg er glad for at det er vekst i norsk industri og næringsvirksomhet. Energiloven legger til rette for at alle som ønsker det har rett på markedsadgang, det vil si en rett til å bli tilknyttet nettet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Tilknytningsplikten bidrar med stabile og gode rammevilkår, og dette er avgjørende for at Norge skal være et attraktivt land å etablere seg i.

I en situasjon hvor etterspørselen etter nettkapasitet langt overstiger ledig kapasitet, både i eksisterende nett og når de nettinvesteringene som har kommet langt i prosess er gjennomført, så er det mange aktører som står i tilknytningskø. Fordi det tar lang tid å utrede, omsøke og etablere nye nettanlegg, så vil det være mange som må vente lenger enn ønskelig på kapasitet. Nettselskapene legger som hovedregel prinsippet om «førstemann til mølla» til grunn for sin tilknytningspraksis. Samtidig har ikke alle nettselskaper hatt en klar og

tydelig praksis. Utfordringene med dagens tilknytningspraksis kommer til syne nå, som følge av at det er knapphet på kapasitet i nettet.

For regjeringen er det svært viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å etablere nettanlegg i framtiden, og for at nettet skal kunne utnyttes mest mulig effektivt. Vi har allerede styrket saksbehandlingskapasiteten i NVE og OED betydelig for å legge til rette for en raskere konsesjonsbehandling. Vi prioriterer også oppfølgingen av Strømnettutvalget høyt. Regjeringen er i ferd med å ferdigstille en handlingsplan for raskere nettutbygging og mer effektiv utnyttelse av nettet som vi vil legge fram i nærmeste framtid. Handlingsplanen tar både for seg konsesjonsprosessen og gir nærmere føringer for tilknytningsprosessen. Jeg mener det er viktig at nettkapasitet reserveres og fordeles til nettkunder som gjennomfører sine prosjekter. Prosjekter uten fremdrift bør ikke stå i veien for lønnsomme, samfunnsnyttige prosjekter

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

2. Stortinget ber regjeringen sørge for at vilkår for tilknytning til strømmettet for datasentre og batterifabrikker er å ha en plan for bruk av overskuddsvarme.

Regjeringen har nylig fremmet Prop. 100 L Endringer i energiloven og naturgassloven (overskuddsvarme, energikartlegging, måling og fakturering). I proposisjonen foreslår vi nye bestemmelser i energiloven om at aktører som etablerer eller oppgraderer energiintensive anlegg må gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. Forslaget omfatter blant annet datasentre med over 2 MW tilført elektrisk effekt.

Analysen skal sendes til energimyndighetene for godkjenning før anlegget bygges eller oppgraderingen foretas. OED kan gi nærmere bestemmelser om innholdet i analysen og hvilke anlegg som skal omfattes i forskrift. Endringene vi foreslår skal bidra til at aktører som planlegger å bygge eller oppgradere anlegg som genererer overskuddsvarme blir oppmerksomme på hvilke muligheter som finnes for å utnytte varmen. Dette vil kunne utløse store energibesparelser samtidig som at det kan være lønnsomt for bedriftene. Etter forslaget kan OED i enkeltvedtak gi pålegg om at anlegg ikke kan bygges eller oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at nytten overstiger kostnadene. Adgangen til å gi slike pålegg gjelder anlegg som benytter gass, olje, kull eller bio.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

3. Stortinget ber regjeringen stiller planer om elektrifisering av norsk olje- og gassproduksjon i bero og heller legge fram en forpliktende plan for alternativer til elektrifisering som kan bidra til utslippskutt på sokkelen.

Regjeringen vil utvikle petroleumssektoren slik at den bidrar til verdiskaping, sysselsetting, statlige inntekter og til at Norge fortsatt er en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til våre allierte i Europa. Samtidig skal utslippene i sektoren ned. Hovedvirkemidlene for å få til dette er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står i dag overfor svært høye utslippskostnader med en samlet karbonpris på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂, og vi har varslet at den gradvis skal øke. Politikken virker og har ført til at utslippene fra sektoren er redusert med om lag 20 pst. fra 2015 til i dag.

Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen, og vi må vi forvente at selskapene gjennomfører alle utslippsreducerende tiltak som er lønnsomme og har en tiltakskostnad under den forventede karbonprisen. Dette innebærer at det er selskapene, som har best kjennskap til sine felt og innretninger, som utreder, beslutter og gjennomfører aktuelle utslippsreducerende tiltak. Dette gjelder f.eks. energieffektivisering, redusert fakling, kraft fra land eller direkte bruk av havvind. Det gir også selskapene insentiver til å utrede andre mindre teknologisk modne teknologier, dersom det er aktuelt, som f.eks. CO₂-håndtering, ammoniakk/hydrogen eller brenselceller.

Fram mot 2030 er økt bruk av kraft fra land det eneste tiltaket som reelt kan gi store utslippsreduksjoner. Kraft fra land innebærer store investeringer, og det er betydelige variasjoner i både tekniske muligheter, kostnader og potensialet for utslippsreduksjoner knyttet til å forsyne ulike innretninger og landanlegg med kraft fra land. Nye prosjekter er også avhengig av at det er tilgjengelig kapasitet i et egnet tilknytningspunkt på land og det kan være behov for tiltak i kraftnettet. Kraft fra land er derfor ikke en hensiktsmessig løsning overalt og må vurderes fra sak til sak, slik det gjøres i dag. Regjeringen er videre, i tråd med Hurdalsplattformen, også opptatt av å sikre tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

4. Stortinget ber regjeringen utarbeide et forslag til forbud mot storskala kommersiell kryptovalutautvinning.

Jeg har bedt kommunal- og distriktsministeren om å vurdere dette forslaget. Hans vurdering er som følger:

«Eg deler bekymringa som representantane skisserer, og kan melde om at regjeringa er godt i gong med arbeidet med datasenterstrategien. Vi er i ein situasjon kor kryptoutvinning legg beslag på viktige kraftressursar. I forbindelse med dette arbeidet ser vi og på ulike tiltak retta mot kryptoutvinning. Vidare vil vi legge fram eit framlegg til datasenterregulering for Stortinget. Reguleringa vil gi myndigheitene ei betre oversikt over næringa i Noreg – og sette krav om rapportering av kor stor del av krafta ein bruker som går til kryptoutvinning. Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit vil med denne reguleringa også få tilsynsmyndigheit på datasentera. Dette vil gjere at ein kan identifisere kva datasentre som driv utvinning og i kva

grad. Reguleringa legg og opp til sikkerheitskrav som også vil vere gjeldande for aktørar som driv med kryptoutvinning.

På same tid ser eg at kommunane har ei viktig rolle knytt til etableringa av datasentre. Kommunal- og distriktsdepartementet har difor utvikla ein rettleiar for kommunane om kva førehandsreglar kommunen kan ta knytt til datasenteretableringar, og då særleg for å kunne identifisere kva type aktør ein står ovanfor. Rettleiaren vil bli publisert snarleg.

Mellom anna som fylgje av datasenterverksemda si internasjonale karakter og aktivitet på tvers av landegrensene, vil eit generelt forbod mot kryptoutvinning som kun gjeld Noreg vere krevjande å sjå føre seg. Av same årsak vil det vere viktig å arbeide for eit internasjonalt regelverk, som mellom anna femner både europeiske og andre viktige samarbeidsland for Noreg»

På denne bakgrunn anbefaler jeg at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1941-

21. april 2023

Representantforslag 195 S (2022-2023) om en bærekraftig tildeling av kraft

Jeg viser til brev fra Stortinget 12. april 2023 vedlagt representantforslag 195 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Lan Marie Nguyen Berg og Kristoffer Robin Haug.

Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer for en prioritering av prosjekter for tilknytning til strømmettet, hvor det grønne skiftet og Norges klima- og miljømål legges til grunn for prioriteringen, eksempelvis ved at prioriteringen baseres på EUs taksonomi.*

Jeg er glad for at det er vekst i norsk industri og næringsvirksomhet. Energiloven legger til rette for at alle som ønsker det har rett til å bli tilknyttet nettet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Tilknytningsplikten bidrar med stabile og gode rammevilkår, og dette er avgjørende for at Norge skal være et attraktivt land å etablere seg i.

I en situasjon hvor etterspørselen etter nettkapasitet langt overstiger ledig kapasitet i store deler av landet, så er det mange aktører som står i tilknytningskø. Fordi det i mange tilfeller tar lang tid fra behovet oppstår til nye nettanlegg er på plass, vil mange måtte vente lenger enn ønskelig på kapasitet. For regjeringen er det derfor svært viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å etablere nettanlegg i framtiden, og for at nettet skal kunne utnyttes mest mulig effektivt.

Regjeringen har nettopp lansert en handlingsplan for raskere nettutbygging og mer effektiv utnyttelse av nettet. Handlingsplanen tar både for seg konsesjonsprosessen og gir nærmere føringer for tilknytningsprosessen og kapasitetsutnyttelse i regional- og transmisjonsnett. Regjeringen mener det er behov for å forskriftsfeste noen kriterier for å sikre at prosjekt som prioriteres i tilknytningskøene har gjennomføringsevne og tilstrekkelig framdrift.

Vi foreslår at prosjekter som ber om nettkapasitet skal vurderes i lys av tre modenheitskriterier: i) *Gjennomføringsevne* - det vil si en vurdering av om kunden kan sannsynliggjøre at prosjektet vil realiseres, for eksempel ved å vise finansieringsevne, tilgang på regulert areal, øvrige myndighetstillatelser og tilstrekkelig framdrift, ii) *Bruk av kapasitet* - både når kapasiteten skal tas i bruk og en vurdering av det reelle kapasitetsbehovet, herunder antall MW, og iii) *Tidspunkt for forespørsel* - kunder som ber om tilknytning sent, men som kan etablere seg raskt, skal ikke fortrenge kunder lenger fram i køen som har god framdrift på sine prosjekter.

De planlagte forskriftsendringene skal gi økt tydelighet for både nettselskap og kunder, og også sikre en mer enhetlig praksis på tvers av nettnivå og nettselskap. Regjeringen mener at forskriftsendringene også vil legge til rette for at eksisterende virksomhet kan omstille seg og vokse fordi slike aktører bør ha gode forutsetninger for å demonstrere gjennomføringsevne, og dermed modenhet. Dette er viktig for å bevare arbeidsplasser og sikre fortsatt verdiskaping, og også for å kutte klimagassutslipp. Dersom to prosjekter vurderes likt med hensyn til modenhet og framdrift, legger regjeringen til grunn at eksisterende virksomhet prioriteres.

En slik tilnærming som representantene foreslår, mener jeg vil være svært vanskelig å gjennomføre i praksis. Nettselskapene er naturlige monopoler. Det er viktig at disse er nøytrale og de har ikke noe politisk mandat. Nettselskapene har selv etterspurt tydeligere føringer, blant annet i høringen av Strømnettutvalgets rapport (NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet). Det spilles inn at en eventuell prioritering må være presis, forutsigbar og praktiserbar, med lite rom for skjønn. Jeg er også bekymret for at en slik tilnærming som representantene foreslår vil være svært klagedrivende. Kunden vil alltid kjenne sitt prosjekt best og kunne utfordre forutsetningene.

Jeg mener at modenheitskriterier kan utformes på en måte som er praktiserbar, og som samtidig bidrar til en fornuftig utnyttelse av nettet. Vi gir prioritet til prosjekter som har størst mulighet for realisering, og som dermed faktisk bidrar med verdiskaping og arbeidsplasser.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

2. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for å rense alle store punktutslipp innen 2030, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Regjeringen har høye ambisjoner i klimapolitikken og arbeider med å forsterke og videreutvikle omstillingen av hele økonomien for at Norge skal bli et lavutslippssamfunn. Norges forsterkede klimamål under Parisavtalen forplikter Norge til å oppnå minst 55 pst. reduksjon i klimagassutslippene i 2030 sammenliknet med 1990.

For å redusere norske industriutslipp innen 2030 er det behov for å ta i bruk ulike teknologier og løsninger. Det vil variere hvilke teknologier og løsninger som er mest effektive og industriaktørene er nærmest til å vurdere hvilke tiltak som er mest effektive å gjennomføre. Det er viktig at vi ikke presser fram suboptimale løsninger som kan gi resultater i 2030, men som ikke bidrar effektivt til omstillingen til et lavutslippssamfunn i 2050.

Det er ingen tvil om at verden trenger CO₂-håndtering for å nå klimamålene. Regjeringen har store ambisjoner for CCS, med en målsetning om å bidra til at CO₂-håndtering blir et kostnadseffektivt tiltak i arbeidet mot globale klimaendringer. Gjennom Langskip, som er under bygging, bidrar staten til å etablere en fullskala verdikjede for CO₂-håndtering. Dette er det største klimaprojektet i norsk industri noensinne og legger til rette for læring og kostnadsreduksjoner for etterfølgende prosjekter.

I Hurdalsplattformen har vi et mål om å legge til rette for CCS på alle større forbrenningsanlegg på sikt, og utnyttning av CO₂ i industriell produksjon gjennom CCUS. Avfallsforbrenning er blant de største punktkildene til ikke-kvotepliktige utslipp i Norge, og en av de største reduksjonsmulighetene for denne sektoren er knyttet til CCS-tiltak. En rekke norske industriaktører planlegger CO₂-fangst i stor skala. CCS innebærer store og krevende industrielle prosjekter som ofte både skal integreres i et eksisterende industrianlegg, fordrer ny infrastruktur og betydelige investeringer.

Vi har en rekke virkemidler som kan støtte opp under teknologiutvikling og realisering av egnede CCS-prosjekter. Olje- og energidepartementet er nå i gang med å utrede virkemiddelapparatet for å tilrettelegge for CO₂-håndtering på avfallsforbrenning og i industrien.

Jeg deler representantenes ønske om CO₂-rensing av flere norske punktutslipp. Men siden CCS verken vil være riktig løsning for alle punktutslipp, ei heller ville vært realistisk å gjennomføre på samtlige innen 2030, anbefaler jeg at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre dette forslaget.

3. *Stortinget ber regjeringen pålegge olje- og gassektoren å stoppe alle sine utslipp ved hjelp av egen strømproduksjon offshore, CCS m.m.*
4. *Stortinget ber regjeringen stoppe elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med kraft fra land.*

De to forslagene besvares samlet.

Regjeringen vil utvikle petroleumssektoren slik at den bidrar til verdiskaping, sysselsetting, statlige inntekter og til at Norge fortsatt er en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til våre allierte i Europa. Samtidig skal utslippene i sektoren ned. Hovedvirkemidlene for å få til dette er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står i dag overfor svært høye utslippskostnader med en samlet karbonpris på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂. Det er varslet at denne gradvis skal øke. Politikken virker og har ført til at utslippene fra sektoren er redusert med om lag 20 pst. fra 2015 til i dag.

Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen, og det forventes at selskapene gjennomfører alle utslippsreducerende tiltak som er lønnsomme og har en tiltakskostnad under den forventede karbonprisen. Dette tilnærmingen innebærer at det er selskapene, som har best kjennskap til sine felt og innretninger, som utreder, beslutter og gjennomfører aktuelle utslippsreducerende tiltak. Dette gjelder f.eks. energieffektivisering, redusert fakling, kraft fra land eller direkte bruk av havvind.

De høye utslippskostnadene gir også selskapene insentiver til å utrede andre mindre teknologisk modne teknologier, dersom det er aktuelt, som f.eks. CO₂-håndtering, ammoniakk/hydrogen eller brenselceller. Disse tiltakene fremstår imidlertid per i dag ikke som realistiske løsninger for å redusere utslippene på innretningene til havs i stor grad fram mot 2030. Disse tiltakene er i dag umodne til bruk offshore, og det vil kreve vesentlige forbedringer i teknologisk modenhet og kostnader før tiltakene eventuelt kan forventes å bidra med vesentlige utslippsreduksjoner. Det er generelt krevende med tiltak på innretninger til havs på grunn av forhold som høye tomteknostnader, ombyggingskostnader, plassmangel og hensyn til sikker drift. Denne typen løsninger kan være aktuelle for enkelte utslippskilder i et lenger perspektiv.

Totalt drives i dag 20 felt på norsk kontinentalsokkel helt eller delvis med kraft fra land. De unngåtte utslippene som en følge av dette er beregnet til mer enn 3,2 mill. tonn CO₂ per år. Fram mot 2030 er omlegging til elektrisk drift det eneste tiltaket som reelt kan gi store utslippsreduksjoner på sokkelen. Kraft fra land innebærer store investeringer, og det er betydelige variasjoner i både tekniske muligheter, kostnader og potensialet for utslippsreduksjoner knyttet til å forsyne ulike innretninger og landanlegg med kraft fra land. Nye prosjekter er også avhengig av at det er tilgjengelig kapasitet i et egnet tilknytningspunkt på land og det kan være behov for tiltak i kraftnettet. Kraft fra land er derfor ikke en hensiktsmessig løsning overalt og må vurderes fra sak til sak, slik det gjøres i dag.

Regjeringen er videre, i tråd med Hurdalsplattformen, også opptatt av å sikre tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet.

Regjeringen har ambisiøse målsetninger for utslippsreduksjoner i petroleumssektoren. Et pålegg om å stoppe utslippene vil imidlertid føre til at det meste eller all produksjon på norsk sokkel vil bli stengt ned fordi det ikke er teknisk mulig eller vil medføre svært høye kostnader å stanse alle utslippene. Dersom muligheten for bruk av kraft fra land-løsninger fjernes, vil det bli krevende å få til betydelige kutt i utslippene frem mot 2030.

På denne bakgrunn anbefaler jeg at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre disse forslagene.

Med hilsen

Terje Aasland